

Ny Ressourcetildelingsmodel for botilbud og bofællesskaber på Socialområdet

24/302 Åben Sag

Sagsgang

VPU, Høring, VPU, ØK, KB

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte på sit møde i november 2022, en række anbefalinger i forbindelse med udviklingsprocessen på Socialområdet. En af disse anbefalinger var, at der skønnes behov for en revurdering og tilpasning af ressourcefordelingen, og de økonomiske styringsprincipper på Socialområdet.

På den baggrund gennemførte BDO i 2023/2024 en styringsanalyse på Socialområdet. Formålet med denne analyse var at give konkrete anbefalinger og redskaber til den fremtidige økonomistyring på Socialområdet. På sit møde den 20. august 2024 godkendte Kommunalbestyrelsen, ”at der arbejdes videre med at udarbejde en ny budgetmodel på Socialområdet i henhold til anbefalingerne fra styringsanalysen”.

I denne sag præsenteres et forslag til ny ressourcefordelingsmodel for botilbud og bofællesskaber på Socialområdet, og det indstilles i denne sag, at Voksen- og Plejeudvalget sender ressourcefordelingsmodellen i høring i Handicaprådet, Områdeudvalget på Socialområdet, Lokale MED-udvalg samt Beboer- og Pårørenderådene på Socialområdet. Høringsfristen er fastsat til den 16. juni 2025. Herefter behandles sagen igen i Voksen- og Plejeudvalget på mødet i juni, og derefter i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Ressourcetildelingsmodellen

Ressourcetildelingsmodellen hviler på en omfattende gennemgang af alle borgere på botilbud og i bofællesskaber, samt dialog med de enkelte tilbud. Undervejs i processen har aftaleholdere og ledere på socialområdet ligeledes været inddraget, og der er stor opbakning til modellen.

Forvaltningen forventer, at ressourcefordelingsmodellen kan bidrage med:

- Langt højere grad af gennemsigtighed på tværs af områderne, i forhold til hvordan de økonomiske midler tildeles, og hvordan budgettet hænger sammen

- Styrke borgers retssikkerhed, da modellen ved at øge fokus på borgerens konkrete og individuelle behov, bidrager til at borger modtager den rette støtte
- En model, der i højere grad hviler på den socialfaglige praksis
- Højere grad af transparens i forhold til det serviceniveau, der leveres på tværs af området
- Bedre ledelsesinformation, som understøtter en langt bedre styring af området
- At imødekomme de krav, der stilles fra kommuner, som vi sælger pladser til, om gennemsigtighed i hvilken støtte borger modtager.

I udarbejdelsen af ressourcetildelingsmodellen er der trukket på erfaring fra Ikast-Brande, Brønderslev og Gentofte kommuner, som alle har udarbejdet nye modeller for bedre at kunne økonomistyre på dette område.

Ressourcetildelingsmodellen dækker botilbud og bofællesskaber på Socialområdet, og er en hybridmodel, som kombinerer aktivitetsstyring og rammestyring. Et rammestyret budget betyder, at man har en fast budgetramme, hvor der én gang årligt tildeles ressourcer, som så skal benyttes til at dække forventede omkostninger for hele det kommende år. En aktivitetsstyret model forholder sig i højere grad til, at der kan være ændringer i løbet af året som løbende tilpasses, når der f.eks. er tilgang og afgang af borgere. Den valgte ressourcetildelingsmodel er en hybrid model i den forstand, at den både har et fast allokeret budget samt et variabelt aktivitetsstyret budget. Dette uddybes nedenfor.

Ressourcetildelingsmodellen består af følgende delelementer:

- Et døgnskema
- En takstmodel
- En budgetmodel i to dele:
 - En tilbudsspecifik budgetmodel for hver enkelt botilbud og bofællesskab.
 - En central budgetmodel, som opsamler resultaterne fra de tilbudsspecifikke budgetmodeller, og giver et overblik på tværs af områderne.

De enkelte delelementer uddybes herunder.

Døgnskemaet

Døgnskemaet er et socialfagligt dialogredskab, der bruges til at udarbejde en individuel vurdering af en borgers støttebehov over et døgn. Det anvendes til at afdække borgerens behov inden for de forskellige livstemaer, som fremgår af Voksen Udrednings Metoden (herefter VUM 2.0).

Derudover har døgnskemaet den funktion, at det fremmer dialog og samarbejde mellem tilbuddet og Myndighedsafdelingen i arbejdet med hver enkelt borger, samt ved løbende status- og opfølgningsmøder. Døgnskemaet bidrager til at styrke borgerens retssikkerhed via ensartethed i sagsbehandlingen. Det giver bedre forudsætninger for fremadrettet at sikre en mere ensartet kvalitet i indsatserne på tværs af Socialområdet.

Desuden understøtter døgnskemaet socialfaglig forhandling og kontraktudformning. Ved at have et konkret redskab til dialog med fokus på den individuelle indsats, styrkes arbejdet med målsætninger for den enkelte borger i botilbud og bofællesskaber. Dette er i overensstemmelse med de socialfaglige metoder, der anvendes i dag, herunder den igangværende implementering af SMART-mål, VUM 2.0 og effektmåling, som samlet set er med til at understøtte borgerens udvikling og trivsel.

Takstmodel

Den nye ressourcetildelingsmodel indeholder også en ny takstmodel, da den nuværende takstmodel er vurderet til ikke længere at være tidssvarende. Den nye takstmodel indeholder 8 takstniveauer, samt to særtakster, og er baseret på VUM 2.0, som er KL's metode til sagsbehandling. I takstmodellen indplaceres borgeren på et takstniveau, ud fra det støttebehov, som er afklaret i døgnskemaet. Takstniveauerne har overvejende et 2 timers timespænd og er fastsat på baggrund af en gennemgang af borgere på alle botilbud og bofællesskaber i Norddjurs Kommune.

Taksterne er sammensat af to dele: en basistakst og en servicetakst. Basistaksten dækker faste udgifter relateret til drift, vedligehold, administration og ledelse og er et rammebudget.

Basistaksten er ens for alle borgere i et givent tilbud, men varierer fra tilbud til tilbud, da den tager udgangspunkt i det konkrete tilbuds faste udgifter.

Servicetaksten afspejler de personaleressourcer, som tilføres tilbuddet på baggrund af en vurdering af borgers støttebehov. Herunder både direkte og indirekte borgertid.

Nedenfor ses en grafisk illustration af basis takst og servicetakst.

Basistaksten

Basistaksten er obligatorisk for alle borgere i botilbuddet. Den indeholder omkostninger som er fælles for alle og som ikke kan afviges. Herunder:

- Ledelse og administration
- Driftsudgifter til bygninger og vedligehold
- Servicepersonale (TAP)
- Nattevagt (hvis tilbuddet har natdækning)
- Kompetenceudvikling
- Tilsynsudgifter
- Afskrivninger på kapitalomkostninger.
- Tværgående sundhedsindsatser
- Administrative sundhedsfaglige opgaver.
- Tværgående møder og netværk
- Regulering af takster fra tidligere år
- AMR /TR og Trio

Servicetaksten

Servicetaksten dækker over omkostninger som er relateret til den enkelte borger, afhængig af dennes funktionsniveau og støttebehov. Herunder både direkte og indirekte borgertid.

Direkte borgertid (ATA-tid)

Tid brugt sammen med borgeren til:

- Pædagogiske indsatser jf. SEL §85
- Gruppebaseret tid
- Opgaver jf. SEL §83.
- Derudover opgaver efter SEL §86
- Sundhedsfaglige indsatser jf. SUL 138

Indirekte borgertid

Administrativ tid.

Planlægningstid

Opgaver som foregår uden borger jf. SEL §83.

Tværfagligt og tværsektorielt samarbejde samt samarbejde med andre relevante parter.

Teammøder, supervision og anden borgerrettet tid.

Takstmodellen sikrer, at taksten kan rumme borgerens udsving i støttebehov hen over tid, hvorved tilbagevendende forhandlinger undgås. Samtidig understøtter timespændene, at det er tydeligt, hvilket støttebehov borgeren er berettiget til at modtage, hvorved forhandlinger om borgere, som ligger sig i yderkanterne af timespændet forebygges. Norddjurs Kommune sælger 45 ud af 154 botilbudspladser, det vil sige ca. 30% af pladserne. I dag er det udfordrende at opfylde andre kommuners forventninger om en præcis beskrivelse af, hvad borgerne får tilbudt. Med den nye takstmodel bliver det tydeligere, hvilken støtte andre kommuner køber, hvilket skaber et bedre grundlag for forhandlinger. Takstmodellen vedlægges som bilag.

Budgetmodellerne

Budgetmodellen er todelte i en 'tilbudsspecifik budgetmodel' og en 'central Budgetmodel'.

Den tilbudsspecifikke budgetmodel er udarbejdet for hvert enkelt botilbud og bofællesskab, og fungerer som et redskab for den enkelte aftaleholder til at økonomistyre udgifter og indtægter. Modellen allokere et fast budget til tilbuddets faste udgifter såsom ledelse, bygningsdrift, uddannelse og nattevagter. Indtægterne genereres på basis af borgernes takstniveauer, og dermed allokere ressourcerne i højere grad i overensstemmelse med borgernes støttebehov. I den løbende

økonomistyring bør tilbuddet dermed tilpasse personaleressourcerne, så de matcher borgernes behov for støtte. Dette understøtter en bæredygtig økonomi for botilbuddene og bofællesskaberne. Ved fraflytning eller afgang af borgere, nedjusteres tilbuddets aktivitetsbaseret budget efter løbende måned, plus en måned.

Den centrale budgetmodel samler resultaterne fra de tilbudsspecifikke budgetmodeller og giver et overblik over alle botilbud og bofællesskaber i området, ved hjælp af en række nøgletal, der er essentielle for ledelsen. Budgetmodellerne skaber overblik og transparens, så det bliver tydeligere, hvordan budgettet fordeles.

I denne ressourcetildelingsmodel er det primært dele af lønbudgettet der er variabelt, mens de øvrige udgifter ligger som faste budgetter. Dette sikrer et økonomisk sikkerhedsnet for kommunens botilbud og bofællesskaber.

Den videre proces

Såfremt det besluttet at implementere ressourcetildelingsmodellen, vil næste skridt være at afklare nye interne arbejdsgange, som skal kortlægge hvorledes modellen skal driftes og vedligeholdes.

Det kræver ligeledes, at man bruger ressourcer på at skabe en overgang fra eksisterende økonomistyring på botilbud og bofællesskaber, til en ny måde at udføre økonomistyring på.

Der ligger desuden en opgave i at få integreret de nye styringsredskaber i de berørte afdelinger.

Processen med at udarbejde ressourcetildelingsmodellen har vist, at der er interne forskelle i serviceniveauet mellem kommunens botilbud og bofællesskaber, som skal arbejdes videre med.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til udviklingsprocessen på Socialområdet, den Fælles langsigtede Strategi på Socialområdet, og Norddjurs Kommunes Økonomiske politik, der har til formål at skabe en god økonomisk styring, som kan understøtte gennemsigtighed.

Sagen har ligeledes sammenhæng til implementering af SMART mål og VUM 2.0.

Ressourcetildelingsmodellen er i tråd med de nationale politiske strømninger, som har fokus på at skabe en mere moderne styring og følger KL's anbefalinger, samt regeringens nyligt indgåede delaftale med KL, om det specialiserede socialområde fra april 2025. Delaftalen bygger på anbefalingerne fra Ekspertudvalgets rapport om socialområdet fra april 2024. Rapporten indeholder blandt andet anbefalinger om nyt takstsystem, bedre match mellem borger og tilbud, at skabe større

tryghed og forudsigelighed for borgerne, samt metoder til forbedring af kommunernes udgiftsstyring på socialområdet.

Økonomiske konsekvenser

Norddjurs Kommune har, som en stor del af landets øvrige kommuner, oplevet at det specialiserede voksensocialområde udfordres økonomisk, idet forbruget opgjort på regnskab er steget i de sidste fem år.

En økonomisk styring, som i højere grad sker efter en aktivitetsstyret hybrid ressourcetildelingsmodel, vurderes i styringsanalysen fra BDO, samlet set at have en positiv effekt på økonomien på området for botilbud og bofællesskaber og styrker økonomistyringen af området. Modellen vil ved implementering kunne indføres med 2026 som et overgangså. Implementering af modellen forventes at medføre, at tildelingerne af budget for de enkelte bofællesskaber og botilbud, vil fordele sig anderledes end det er tilfældet i dag. Der kan derfor være behov for en indfasningsperiode.

Lovgrundlag

Lov om Social Service.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at forslag til ny ressourcetildelingsmodel for botilbud og bofællesskaber på Socialområdet sendes i høring.

Bilag:

1 -	Åben	Bilag - Takstmodel for Norddjurs Kommunes Botilbud og	(48758/25)	(H)
3776215		Bofællesskaber på Socialområdet		